

NORGES HØYESTERETT

Den 19. oktober 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Bårdsen og Arntzen i

HR-2017-1996-U, (sak nr. 2017/1633), sivil sak, anke over kjennelse:

A

mot

B

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder barnets rett til å uttale seg etter Grunnloven § 104 første ledd andre punktum, jf. barnebortføringsloven § 17 første ledd og FNs barnekonvensjon artikkel 12.
- (2) A og B – heretter også omtalt som henholdsvis far og mor – er fraskilte ektefeller med bakgrunn fra Serbia. De har sammen sønnen C født 00.00.2009. Mor reiste i januar 2016 med C fra Serbia til Norge. Far samtykket i den forbindelse til at mor kunne reise utenlands med Mateja. Han samtykket også til at mor kunne utøve "all parental duties". Etter kort tid i Norge meddelte imidlertid mor far at hun avsluttet samlivet, hvorefter far tilbakekalte samtykket.
- (3) Serbiske myndigheter fremsatte deretter på vegne av far begjæring om tilbakelevering av C i medhold av Haag-konvensjonen 25. oktober 1980 om de sivile sider ved internasjonal barnebortføring. Begjæringen innkom Oslo tingrett 23. august 2016. Oslo tingrett oppnevnte psykolog Renate Berg til å samtale med C, jf. barnebortføringsloven § 17 andre ledd andre punktum. Oslo tingrett avsa 30. september 2016 kjennelse med slik slutning:

"Begjæringen om tilbakelevering av C, født 00.00. 2009, tas ikke til følge."
- (4) A anket kjennelsen til Borgarting lagmannsrett, som 19. januar 2017 avsa kjennelse med slik slutning:

"Tingrettens kjennelse oppheves."
- (5) Behandlingen av saken fortsatte ved Oslo tingrett, som 24. april 2017 avsa kjennelse med slik slutning:

"Begjæringen om tilbakelevering av C, født 00.00.2009, tas ikke til følge."

(6) Avgjørelsen er begrunnet i at barnebortføringsloven § 12 bokstav b kom til anvendelse. Denne fastsetter at tilbakelevering av barn etter lovens § 11 kan nektes dersom "det er en alvorlig risiko for at tilbakelevering vil påføre barnet fysisk eller psykisk skade, eller på annen måte sette barnet i en stilling som ikke kan godtas".

(7) A anket kjennelsen til Borgarting lagmannsrett, som 14. juli 2017 avsa kjennelse med slik slutning:

"Anken forkastes."

(8) Lagmannsretten kom til at også § 12 bokstav c kom til anvendelse. Denne bestemmelsen gir adgang til å nekte utlevering dersom "barnet selv motsetter seg tilbakelevering, og det har nådd en alder og modenhetsgrad som gjør det naturlig å ta hensyn til barnets mening".

(9) A har anket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken er angitt å gjelde lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking. Han har blant annet gjort gjeldende at det utgjør en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten har lagt vekt på Cs uttalelser i samtale med en sakkyndig i september 2016, uten å gi C anledning til å uttale seg på ny.

(10) A har lagt ned påstand om at lagmannsrettens kjennelse oppheves.

(11) B har tatt til motmæle. Hun har ikke nedlagt formell påstand.

(12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(13) Anken er en videre anke over lagmannsrettens kjennelse om å nekte tilbakelevering etter barnebortføringsloven § 12 bokstav b og c. Ankeutvalget kan da bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking, jf. tvisteloven § 30-6.

(14) Grunnloven § 104 første ledd andre punktum fastsetter at barn "har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling". En tilsvarende rett følger av FNs barnekonvensjon artikkel 12. For barnebortføring er denne retten regulert i barnebortføringsloven § 17 første ledd som fastsetter at "[f]ør retten avgjør ... begjæring om tilbakelevering av barn etter § 11, skal et barn som er fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, informeres og gis anledning til å uttale seg, når dette ikke er umulig. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet".

(15) Som det fremgår av både Grunnloven § 104 og barnebortføringsloven § 17, er barnets alder og modenhet av sentral betydning ved vurderingen av hvilken vekt det skal legges på barnets standpunkt. Dette fremheves også i barnekonvensjonen artikkel 12. For barnets modenhet vil alderen og aldersutviklingen gjennomgående ha stor betydning. Det er derfor viktig at det ikke har gått for lang tid mellom barnets uttalelse og den avgjørelsen som treffes. Dette fremheves blant annet i HR-2017-18-U i en sak hvor Høyesteretts ankeutvalg opphevet lagmannsrettens ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 andre ledd om fast bosted for to barn på ni og sju år.

(16) Dersom saken avgjøres innen den seksukerfristen som følger av barnebortføringsloven § 16, oppstår ikke spørsmålet om oppdatert uttalelse. I denne saken har barnet fått uttale seg

gjennom en rettsoppnevnt sakkyndig, jf. barnebortføringsloven § 17 andre ledd andre punktum. Den sakkyndiges rapport er datert 23. august 2016 som antakelig er feilskrift for 23. september 2016. I september 2016 var barnet sju år og tre måneder gammel. Lagmannsrettens kjennelse er, som nevnt, avsagt 14. juli 2017 – altså nesten ti måneder etter at rapporten ble avgitt. I mellomtiden hadde barnet blitt åtte år og én måned gammel. Videre viser ankeutvalget til at på tidspunktet for den sakkyndige rapporten hadde barnet bodd i overkant av åtte måneder i Norge, mens det på tidspunktet for lagmannsrettens kjennelse hadde bodd i landet ca. ett år og seks måneder. Den mellomliggende utviklingen av barnets modenhet og barnets betydelig lengre botid i Norge og atskillelsen fra faren i Serbia, innebærer etter ankeutvalgets vurdering at det var en saksbehandlingsfeil når lagmannsretten ikke innhentet en oppdatert uttalelse fra barnet.

- (17) I uttalelsen barnet gav i samtalen med den sakkyndige i september 2016 synes det å ha vært relativt klar på at det ikke ønsket å returnere til Serbia. Barnets rett til familieliv er imidlertid en sentral menneskerettighet, jf. Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Kravet til sannsynliggjøring for at feilen kan ha hatt betydning for lagmannsrettens avgjørelse, jf. tvisteloven § 30-3 første ledd sammenholdt med tvisteloven § 29-21 første ledd, kan derfor ikke settes særlig høyt. Høyesteretts ankeutvalg har etter dette kommet til at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (18) Det er ikke nedlagt påstand om sakskostnader.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: